
Bijlagen:

Stand van zaken programma duurzaam Hilversum.

Subsidie aanvraag

Nadat in oktober 2008 het duurzaamheidsprogramma door uw raad werd vastgesteld is direct daarna subsidie aangevraagd bij Senter Novem in het kader van de SLOK-regeling en waar nodig nog aangepast. Bij deze aanvraag is tevens een instemmingsverklaring, lees: borgingsovereenkomst door ons college mee gezonden. Inmiddels is bericht ontvangen dat de subsidie is toegekend. Het uitkeringsbedrag is bepaald op € 213.007,--. En wel voor de looptijd 2009 t/m 2011. Uit te keren in tranches van 42%, 37% en 21%.

Organisatie

Het betreft hier een nieuw werkveld waarvoor geen ambtelijke capaciteit beschikbaar was terwijl dit wel noodzakelijk is voor de uitvoering van de subsidieregeling (tegenprestatie).

Eind 2008 is daarom begonnen met de werving van een nieuwe medewerk(st)er duurzaamheid. Zij is inmiddels aangetrokken en komt per 1 juli van dit jaar in dienst voor 24 uur per week.

Voor de uitvoering van de SLOK-regeling wordt tevens door Senter Novem geëist dat het onderwerp op adequate wijze in de organisatie is geborgd. De daarbij behorende audit is per dienst (3x) uitgevoerd. De daaruit voortvloeiende aanbevelingen zullen alsnog worden uitgevoerd.

Bij de voorbereidende handelingen bleek al spoedig dat het onderwerp “duurzaamheid” meer aandacht behoeft in de organisatie. Daarvoor zijn interne voorlichtingsbijeenkomsten opgezet en in feite zijn deze nog gaande.

Activiteiten

Vooruitlopend op de honorering van de SLOK-aanvraag zijn de volgende activiteiten opgestart:

Instrument voor meetbaarheid duurzame ambities

Gemeente Hilversum wil dat duurzaamheid in alle werkprocessen de aandacht krijgt die nodig is om de gemeentelijke doelstellingen te realiseren. In het door de raad bekrachtigde Uitvoeringplan DUURZAAM HILVERSUM staat het besluit verwoord een instrument in te zetten om de duurzame ambities van de gemeente te kunnen vertalen naar concrete en vergelijkbare doelstellingen voor ruimtelijke ontwikkelingen, bestemmingsplannen en bouwprojecten. De implementatie van een dergelijk instrument dient voor de afbakening van het begrip duurzaamheid en voor het kunnen vastleggen en communiceren van ambitieniveaus van duurzaamheid in de bebouwde omgeving. De Milieudienst Zuidoost-Utrecht heeft onderzocht welk communicatie- en prestatie-instrument voor duurzaamheid in de gebouwde omgeving het beste aansluit bij de werkprocessen van de gemeente Hilversum. Hiervoor zijn een aantal stappen ondernomen.

Er zijn gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers, projectleiders en handhavers over hun meningen en behoeften ten aanzien van de verduurzaming van de gemeente. Tevens zijn een aantal reeds landelijk gebruikte instrumenten op toepasbaarheid geanalyseerd. Ten slotte is een presentatie gegeven over de verschillende manieren om met duurzaamheid te werken, waarna een brainstormsessie over duurzaamheid, duurzame thema's, ambitieniveau en uitvoerbaarheid werd gehouden. In het najaar zal de raad gevraagd worden in te stemmen met een beleid voor duurzaam bouwen op basis van een communicatie en prestatie-instrument.

Energiebesparing:

De provinciale subsidie isolerende maatregelen woningen is opgezet en in uitvoering genomen als Gemeentelijke subsidieregeling duurzame energiepakket 2008-2009. De volgende regeling gaat in het najaar van start. In 2010 en 2011 zal hiervoor opnieuw een aanvraag bij de provincie worden ingediend.

Aanleg van aardgas/elektriciteits punten voor het autoverkeer. Een wens van ons college is neergelegd in het

duurzaamheidsprogramma. Op de inmiddels 60 aangeschreven bedrijven voor een wagenparkscan (waaronder deze mogelijkheid valt) heeft slechts 1 positief gereageerd. Het valt moeilijk vast te stellen waarom deze respons zo laag is. Via branche organisaties wordt dit nu nagetrokken.

Energiebesparing op scholen: Via de stichting Collusie zal in het voorjaar worden gestart met dit scholenproject

Idem voor het scholenproject “Minckelersschool” met specifieke aandacht voor de monumentale status van dit pand. Aan het Nederlands Instituut voor Bouwbiologie en Ecologie is opdracht gegeven om te bezien in hoeverre duurzaamheid vorm kan worden gegeven in panden met een monumentale status.

Deelname aan het door het provinciale steunpunt CO2 ontwikkelde instrument Bouwtransparant. Dit project behelst het doormeten van de in het Bouwbesluit vastgelegde Energie Prestatie Coëfficiënten (EPC). Mocht hieruit positieve resultaten komen dan zal hiervoor een warmtebeeldcamera worden aangeschaft.

Deelname aan het project van de Gewestelijke Afvalstoffendienst voor wat betreft de aanwending van biomassastromen. Binnenkort worden de opgegeven stromen aanbesteed.

Onderzoek naar besparingen bij vernieuwing lichtmasten in de Hilversumse Meent. Uit het onderzoek blijkt dat geen extra besparingen mogelijk zijn, de armaturen zijn al energiezuinig. Voorbereidingen voor een cursus voor innovatieve besparingen op binnen- en buitenverlichting lopen. De plaatsing van LED-verlichting bij de “Zuiderhof” is in gang gezet.

Fietsbeleid

De nota fietsbeleid is in 2008 vastgesteld. Hiervoor is inmiddels een medewerker voor aangetrokken. Inmiddels heeft deze nieuwe medewerker een start gemaakt met de uitvoering van de diverse projecten uit de “nota fietsbeleid”.

Zwerfvuil

Er is een subsidie beschikbaar gesteld via het Gewest Gooi en Vechtstreek voor de aanpak van zwerfvuil. Inmiddels heeft in maart een actie plaatsgevonden conform ook het uitgangspunt van de programmabegroting.

Natuur & Milieu educatie

Aan het IVN, afdeling Noord-Holland is gevraagd het NME-onderwijs op de scholen verder te coördineren en vorm te geven. Inmiddels zijn hiervoor de nodige activiteiten opgestart (aanschrijving, bijeenkomst geïnteresseerde scholen e.d.). IVN heeft 40 basisscholen in Hilversum benaderd. Eerst per brief, later ook per email en telefonisch, om na te gaan in hoeverre scholen behoefte hebben aan een dergelijk netwerk en om te kijken hoe kon worden aangesloten bij hun behoeften.

Na een bijeenkomst op 21 april j.l. waarbij 12 scholen vertegenwoordigd waren was de reactie als volgt: van de “twaalf” zijn er acht die in principe ‘ja’ zeggen tegen deelname aan het scholennetwerk komend schooljaar. Dit hebben zij schriftelijk vastgelegd op het evaluatieformulier. Zij moeten nog wel dit ter accordering voorleggen in het schoolteam. Van de overige vier scholen, hebben drie deelname in overweging (komend schooljaar of het schooljaar daarop). Het IVN gaat nu verder met ondersteuning en werving van nieuwe scholencirkels.

Millenniumgemeente

Als gevolg van één door uw raad aangenomen motie over wenselijkheid deel te nemen aan het Millenniumprogramma van de VN heeft Hilversum zich als 100 ste gemeente aangemeld. Deze actie leidde tot vragen/aanbiedingen op dit gebied waarvoor binnen de organisatie geen capaciteit was voorzien.

Puntsgewijs

	Programmapunten	Gewenst resultaat	Stand van zaken 13 mei 2009
1. K	Energiebesparing gemeentelijke gebouwen <i>Energielabel gemeentelijke gebouwen en uitbreiding energiebeheer eigen gebouwen..</i>	Energielabels voor gemeentelijke gebouwen, maatwerkdadviezen voor 3 panden. Energiebeheerplan wordt hierop gebaseerd. Resultaat: 3% reductie per jaar.	Stadskantoor heeft Label A gekregen. Voor het Museum Hilversum, Dudokpark 10, Oude Enghweg 21 is de rapportage bijna gereed. Voor de gehuurde panden van SoZa is de opdracht tot labeling door de verhuurder gegeven
2. K	Energiebesparing gemeentelijke accommodaties en onderwijs <i>Opzetten van een energiebesparingplan en in uitvoering nemen daarvan, rekening houdend met gepland onderhoud en vervangingen.</i>	Energiebeheerplan 3% reductie per jaar.	EPA-U onderzoek Wilhelminaschool. Analyse bestaande situatie (G-label) en maatregelen pakket ter verbetering. Vervoltraject wordt begin juni met B&E besproken. Deelname project Collusie: verduurzaming scholen. Project Minckelerschool met Nederlands Instituut voor Bouw Ecologie (NIBE) (offerte is eind mei klaar) inzake aanpak verduurzaming monumenten
3. K	Terugverdientijd energie-investeringen <i>Opzet van een verrekeningssystematiek om kosteneffectieve investeringen te kunnen doen op basis van "Total Cost of Ownership", TCO met een terugverdientijd van 10 jaar.</i>	TCO als geaccepteerd afwegingskader met een terugverdientijd van 10 jaar wordt toegepast.	Nog niet uitgevoerd
4. K	Duurzame Energie <i>Demonstratieproject duurzame energie in eigen gebouw realiseren.</i>	Eén installatie wordt gerealiseerd op een publiekslocatie.	Nog niet uitgevoerd
5. K	Energiebesparing gemeente <i>Energieplan openbare verlichting en verkeersregelinstallaties (vri) opstellen en uitvoeren, gerelateerd aan onderhoud en vervanging.</i>	Plan opgesteld. Plan in uitvoering. 3% reductie per jaar.	Nog niet uitgevoerd
6. K	Energiebesparing gemeente <i>Energiereductieplan pompen en gemalen opstellen en uitvoeren, gerelateerd aan onderhoud en vervanging.</i>	Plan opgesteld. Plan in uitvoering 3% reductie per jaar	Nog niet uitgevoerd
7. K	Meten energiegebruik <i>Energiegebruik van alle gemeentelijke gebouwen en installaties meten als index t.o.v. 2008</i>	Jaarlijkse rapportage van energiegebruik, uitgesplitst naar gebruikersgroep	Lopend.
8. K	Minder autogebruik <i>Doorgaand stimuleren gedragsverandering van auto naar de fiets / Intensivering communicatie en infrastructurele maatregelen om meer duurzame mobiliteit te bevorderen, mogelijkheden bijvoorbeeld Het Nieuwe Rijden, Fiets naar je werk, Week van de vooruitgang, fietsroutenetwerk.</i>	Conform de "nota fietsbeleid".	Fietscoördinator heeft "Fietsen Scoort" gelanceerd om te stimuleren dat meer ambtenaren op de fiets naar het werk komen. Naast het eerder uitgevoerde project "Mediapark" is nu ook op het "Arenapark" een convenant gesloten op het gebied van vervoersmanagement
9. K	Alternatieve brandstoffen <i>Project verschoning wagenpark: Aanbod wagenparkscans aan 9 bedrijven en de gemeente zelf, indien potentie: realisatie van een vulstation voor alternatieve brandstoffen door marktpartijen en gemeente.</i>	10 wagenparkscans zijn uitgevoerd. Voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd.	60 bedrijven benaderd. Tot nu toe weinig resultaat. Tot nu toe geen concrete deelname. Wel belangstelling van CNGnet voor het realiseren van een aardgasvulpunt.
10. K	Vervoersmanagement grote bedrijven <i>Bij grote bedrijven stimuleren en indien nodig afdwingen van mobiliteitsmanagement.</i>	Bedrijven boven 500 medewerkers hebben een mobiliteitsplan.	Nog niet uitgevoerd
11. K	Duurzaam openbaar vervoer <i>Bij advisering over concessieverlening busvervoer luchtkwaliteit en duurzaamheid meenemen..</i>	Bij nieuwe concessie in de voorbereiding wens voor bussen op aardgas ingebracht.	Wens op basis van het programma Duurzaam Inkopen voor inzet zuinige bussen ingebracht. Er wordt ingezet op EEV (enhanced environmentally friendly Vehicle) norm.
12.	Milieuzonering <i>Navraag effecten en ervaringen andere gemeenten met Milieuzonering ter verbetering luchtkwaliteit. Indien substantiële bijdrage verwacht wordt, dit invoeren.</i>	Rapportage met advies/afdoening Motie M 07/19. Indien positief: uitvoering.	De ontwikkelingen rond milieuzonering worden gevolgd.

13.	Effecten groen langs wegen <i>Gebruik van groen kan mogelijk een positief effect hebben op de luchtkwaliteit langs wegen. Wat zijn ervaringen elders daarmee. Wanneer de verwachting is dat dit ook in Hilversum kansen biedt, uitvoeren van een pilotproject.</i>	Afhankelijk van uitkomst onderzoek	Nog niet uitgevoerd
14.	Meten autogebruik <i>De regeling vervoersmanagement en de verplaatsingskostenregeling toetsen en eventueel aanscherpen; Het gebruik van Mobility Mixx voor dienstverkeer evalueren en eventueel gemeentebreed invoeren en promoten. Metingen luchtkwaliteit (fijnstof / NOx) door behoud bestaande meetpunt</i>	Jaarlijkse rapportage	De afdeling "personeel & Organisatie" heeft inmiddels offerte gevraagd voor het gemeentebreed invoeren van het "Mobilitymixx" systeem. De metingen met betrekking tot de luchtkwaliteit lopen.
15.	Bewustwording <i>In een intern communicatieproject "Duurzaam Hilversum" draagvlak creëren voor duurzaamheid als randvoorwaarde bij alle activiteiten.</i>	Bekendheid en draagvlak 75% Toepassing interne procedures 100% Gebruik duurzame arbeidsvoorwaarden groeit	Het uitvoeringsplan wordt besproken in betrokken afdelingen. Regie op Duurzaamheid 8 april 2009 met uitleg over het Uitvoeringsplan en een inspirerende presentatie over de realisatie van de Boxtelse wijk 'In goede aarde' Brainstormsessie op 12 mei over het inbedden van duurzaamheidsaspecten bij bouwprojecten en stedenbouwkundige ontwikkeling (zie ook 26). Bij afvalscheiding in het stadskantoor wordt hier aandacht aan besteed. Voor dit onderdeel blijkt al redelijk veel draagvlak te zijn.
16.	Meten intern draagvlak <i>Interne enquête</i>	Jaarlijkse rapportage	Nog niet uitgevoerd
17.	Voorbeeldfunctie gemeente <i>Communicatieproject duurzaam Hilversum. De gemeente vult duurzaamheid in de eigen bedrijfsvoering op een goede manier in. Dat goede voorbeeld zichtbaar maken voor de Hilversummers.</i>	Successen worden zichtbaar gemaakt voor Hilversummers. Tien keer per jaar een halve duurzaamheidspagina in lokale media.	Communicatietraject inmiddels uitgezet. Eerste Duurzaamheidspagina is geweest op 9 april
18.	Burgers betrekken <i>Hilversummers kunnen zelf ook wat doen: Energie, Mobiliteit, Millenniumdoelen, Zwerfvuil, afkoppelen regenwater, watergebruik...</i>	Mogelijkheden voor Hilversummers om zelf meer duurzaam te handelen worden aangedragen, o.a. door up-to-date internet portal.	Weliswaar op achtergrond, maar toch deelname aan het Klimaatstraatfeest.
19.	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen <i>Communicatieproject Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Samenwerking zoeken met landelijke organisaties.</i>	2 MVO-kennisuitwisseling-bijeenkomsten voor bedrijven per jaar georganiseerd. Gebruik maken van bestaande netwerken en contacten met externe stakeholders	De informatie is aan de bedrijven aangeboden. Na de zomer zullen hierover gesprekken volgen.
20.	Energiereductie bedrijven <i>Wet Milieubeheer gebruiken om duurzaam ondernemen en energiereductie te stimuleren, voorlichting te geven en waar nodig maatregelen op te leggen.</i>	Continuering werkwijze Vergunning en handhaving.	Nog niet uitgevoerd
21.	Natuur- en Milieu Educatie <i>Natuur en milieu educatie wordt ondergebracht bij het IVN. Een programma gericht op het basisonderwijs wordt in uitvoering genomen. Vaststellen gemeentelijke doelen op dit terrein.</i>	Functionerende NME-organisatie onder gebracht bij het IVN. SMART geformuleerd opdracht kader voor IVN.	Gestart. IVN is bezig "schoolkringen" op te stellen om duurzaamheid in het lespakket te verankeren. Verdere invulling daarvan start na de schoolvakanties.
22.	Metten draagvlak en resultaat <i>Omnibusenquête Registratie van het aantal bijeenkomsten over duurzaamheid waarin burgers en bedrijven participeren, de opkomst en resultaten van deze bijeenkomsten</i>	Jaarlijkse rapportage	Uitgevoerd

23.	Duurzaam Inkopen <i>Inkoop en aanbesteding verder verduurzamen: voor inkoop en aanbestedingen zonder grote klimaatcomponent wordt een inventarisatie gemaakt en prioriteiten gesteld op basis van inkoopvolumes en duurzaamheidsrelevantie. Budgethouders / inkoopverantwoordelijken worden gefaciliteerd met informatie en inkoopcriteria. De energie en klimaatkant wordt afgedekt in 6.1.</i>	Implementatieplan 75% duurzaam ingekocht in 2010 100% in 2015	Duurzaam inkopen is bij facilitaire, dienstoverstijgende en regionale inkoop een normaal onderdeel. Verdere implementatie bij dienstgebonden inkoop is nog niet gestart.
24.	Informatie uitwisseling duurzaam inkopen <i>In een inkoopoverleg / inkoopplatform wordt informatie over duurzaam inkopen en aanbesteden uitgewisseld, gefaciliteerd door F&I.</i>	Inkoopprotocol vernieuwd, o.a. verplichte consultatie centrale inkoopadviseur en/of BIM en duurzaamheidsafweging in inkoopproces.	Nog niet gestart
25.	Meten duurzaam inkopen <i>Monitoring voortgang met behulp van de Zelfscan Duurzaam Inkopen van SenterNovem en eigen inventarisatie voor grootste productcategorieën..</i>	Jaarlijkse rapportage	Nog niet gestart
26. K	Duurzame stedenbouw <i>Uitwerking visie duurzame stedenbouw / klimaatneutrale gebouwde omgeving in samenspraak met stakeholders. In een energieverkenning worden de kansen voor energiebesparing en kleinschalige duurzame energie in kaart gebracht. Vertalen naar een visie en een energiedocument voor de gebouwde omgeving.</i>	Een gedeelde visie op energie in de stedelijke omgeving in Hilversum. Uitvoeren acties uit de visie. Indien mogelijk wordt een project met TCN (Mediapark) gerealiseerd.	Is gestart. Momenteel wordt gewerkt aan een meetinstrument om dit beter zichtbaar (transparant) te maken. Opdracht aan de Milieudienst Zuidoost-Utrecht.
27. K	Metten inbreng gemeente in projecten <i>Bijhouden in welke projecten de gemeente participeert en in welke mate energieambities worden gerealiseerd.</i>	Jaarlijkse rapportage. Norm voor projecten in 2009.	Zie ook 26.
28. K	Energiebesparing bij particulieren <i>Communicatieproject Energiebesparing gericht op inwoners. Onder andere "Meer met minder" project van energiebedrijven en installatiebranche en aanbod van CO₂-servicepunt. Informatie over subsidies via Internet.</i>	Als onderdeel van 6.3. Mogelijkheden voor energiebesparing en duurzame energie en eventuele subsidies worden gecommuniceerd. Ook energielabel van woningen is een onderdeel hiervan.	Gemeentelijke subsidieregeling duurzame energiepakket 2008-2009 is van start gegaan. "Meer met Minder" is hetzelfde als "Bespaar Daar" van het CO ₂ servicepunt Noord-Holland: Definitieve deelname volgt nog.
29. K	Voorlichting bij bouwvergunning <i>Bij aanvragen voor een bouwvergunning voor verbouw of nieuwbouw door particulieren wordt toepasselijk foldermateriaal (afhankelijk van de aanvraag) meegegeven. Dit wordt in werkprocedures V&H opgenomen.</i>	100% aanvragers (800 per jaar) krijgt toepasselijk foldermateriaal mee	Nog niet gestart
30. K	Metten duurzaamheid bij particuliere woningen <i>Afname foldermateriaal bij vergunningaanvraag. Percentage verkochte woningen met A of B label CO₂-reductie door energiebesparingcampagne</i>	Jaarlijkse rapportage	Wordt meegewerkt aan de pilot "Bouwtransparant" van de provincie Noord-Holland waarbij wordt gemeten of de opgelegde EnergiePrestatieCoëfficiënt (EPC) steekproefsgewijs wordt gehaald.
31.	Duurzaamheid van beleidsprogramma's <i>In beleidsprogramma's worden duurzaamheidsaspecten benoemd en van doelstellingen voorzien. Wordt vastgesteld bij begrotingsbehandeling.</i>	Duurzaamheidsparagraaf in beleidsprogramma's. Faciliteren door MOA. Verantwoording via planning- en control cyclus.	Nog geen beleidsprogramma's aangeboden.
32. k	Duurzaamheid in projecten <i>Duurzaamheid in projecten en activiteiten steeds vanaf start meenemen. Wat speelt er (energie, materiaalgebruik, giftige stoffen, sociale aspecten, ...) en hoe kan daar beter mee worden omgegaan.</i>	Duurzaamheidschecklist voor projecten is vastgesteld, intern gecommuniceerd (intranet) en wordt gebruikt. Gebruik wordt gefaciliteerd / ondersteund door MOA.	Zie ook nr. 26
33.	Samenwerking <i>In gewestverband, provinciaalverband en landelijk wordt samenwerking gezocht op klimaatbeleid en duurzaamheid</i>	Gebruik kennis en ervaringen elders	Samenwerking geborgd via SenterNovem voor de provincies Noord-Holland en Utrecht. Verder overleg en waar nodig uitwerking via het gewestelijk energiecoördinatorenoverleg

34. K	Subsidies <i>In kaart brengen externe financieringsmogelijkheden voor duurzaamheid, klimaat en energie</i>	Kansen voor externe financiering zijn geïnventariseerd en waar mogelijk gebruikt.	Gedeeltelijk uitgevoerd.
35.	Bestrijdingsmiddelen <i>Bij het groenbeheer wordt het bestrijdingsmiddelen gebruik verder gereduceerd.</i>	Afname gebruik bestrijdingsmiddelen	Nog niet gestart
36. k	Bedrijfsinterne Milieuzorg <i>De bedrijfsinterne milieuzorg wordt gecontinueerd en geïntensiveerd.</i>	Daling milieudruk van de gemeente als bedrijf	Start met ingang van 1 juli 2009. (hiermee wordt bedoeld dat vanaf 1-7 hier weer mee aandacht aan kan worden besteed.)